

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Quid sit iustitia? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

*Vtrum conuenienter diffiniatur iustitia, quod est
perpetua & constans voluntas, ius suum
unicuique tribuens?*

AD primum sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter diffiniatur iustitia a^{*} iurisperitis quod iustitia est perpetua & constans voluntas, ius suum unicuique tribuens. Iustitia enim secundum \dagger Philosophum in quinto Ethicorum, est habitus, a quo sunt aliqui operatiui iustorum, & quo operantur, & volunt iusta. Sed voluntas nominat potentiam, vel etiam actum. Ergo inconuenienter iustitia dicitur esse voluntas.

\dagger 2 Præterea, Rectitudo voluntatis non est voluntas: alioquin si voluntas esset sua rectitudo, sequeretur quod nulla voluntas esset peruersa. Sed secundum \dagger Anselmum in libro de veritate, iustitia est rectitudo. Ergo iustitia non est voluntas.

\dagger 3 Præterea, Sola Dei voluntas est perpetua. Si ergo iustitia est perpetua voluntas, in solo Deo erit iustitia.

\dagger 4 Præterea, Omne perpetuum est constans, quia est immutabile. Superflue ergo vtrumque ponitur in diffinitione iustitiæ, & perpetuum & constans.

\dagger 5 Præterea, Reddere ius unicuique, pertinet ad principem. Si ergo iustitia sit unicuique ius suum tribuens, sequitur quod iustitia non sit nisi in principe, quod est inconueniens.

\dagger 6 Præterea, * August. dicit in lib. de moribus Ecclesiæ, quod iustitia est amor Deo tantum seruies. Non ergo reddit unicuique quod suum est.

RESPONDEO dicendum, quod prædicta iustitiæ diffinitio conueniens est, si rectè intelligatur. Cum enim omnis virtus sit habitus, qui est principium boni actus, necesse est quod virtus diffiniatur per actum bonum, qui est circa propriam materiam virtutis. Est autem iustitia circa ea, quæ ad alterum sunt, sicut circa propriam materiam, ut infra * patebit. Et ideo actus iusti.

318

4. dif. 13.

q. 3. ar. 1.

ad 1. &

veri. q. 1.

art. 5. ad

12.

* l. iust. ff.

de iu. &

iur. § 1.

insit. de

iust. et iu

re.

¶ li. 5. c. 1.

non loq.

à princ.

to 5.

¶ in dial.

de verit.

c. 13.

c. 15. cir.

med. to 5

art. seq.

li 10. c. 9.
incip. in-
geniosus:
parum à
princa.
* 1. 4. 10. 5

2. 1. 30. 5.

2. 1. 10. 5.
simul 10.
5.

17. 11. 79.
in 10. pau
lò d. prin.
10. 9.

iustitiæ per comparationem ad propriam materiam virtutis, & obiectum tãgitur, cum dicitur ius suum unicuique tribuens. Quia vñ Isidorus dicit in libro Etymolog. Iustus dicitur, quia ius custodit. Ad hoc autem, quod aliquis actus circa quamcumque materiam sit virtuosus, requiritur quod sit voluntarius, & quod sit stabilis & firmus: quia ¶ Philof. dicit in 2. Ethicor. quod ad virtutis actum requiritur: primo quidem, quod operetur sciens: secundo autem, quod eligens, & propter debitum finem: tertio, quod immobiliter operetur. Primum autem horum includitur in secundo: quia quod per ignorantiam agitur, est inuoluntarium, vt dicitur in 3. * Ethicor. Et ideò in diffinitione iustitiæ primò ponitur voluntas, ad ostendendum quod actus iustitiæ debet esse voluntarius. Additur autem de constantia, & perpetuitate, ad designandam actus firmitatem. Et ideò prædicta diffinitio est completa diffinitio iustitiæ, nisi quod actus ponitur pro habitu, qui per actum specificatur: habitus enim ad actum dicitur. Et si quis vellet eam in debitam formam diffinitionis reducere, posset sic dicere, quod iustitia est habitus, secundum quem aliquis constanti & perpetua voluntate ius suum unicuique tribuit. Et quasi est eadem diffinitio cum ea, quam * Philosophus ponit in quinto Ethicorum dicens, quod iustitia est habitus, secundum quem aliquis dicitur operarius secundum electionem iusti.

Ad primum ergo dicendum, quod voluntas hic nominat actum, non potentiam. Est autem consuetum, quod apud auctores habitus per actus diffiniuntur sicut * August. dicit super Ioan. quod fides est credere quod non vides.

Ad secundum dicendum, quod neque etiam iustitia est essentialiter rectitudo, sed causaliter tantum. Est tamen habitus, secundum quem aliquis recte operatur & vult.

Ad tertium dicendum, quod voluntas potest dici per-

perpetua dupliciter. Vno modo ex parte ipsius actus qui perpetuo durat. Et sic solius Dei voluntas est perpetua. Alio modo ex parte obiecti: quia scilicet aliquis vult perpetuo facere aliquid. Et hoc requiritur ad rationem iustitiae. Non enim sufficit ad rationem iustitiae, quod aliquis velit ad horam in aliquo negotio seruare iustitiam: quia vix inuenitur aliquis qui velit in omnibus iniuste agere. Sed requiritur quod homo habeat voluntatem perpetuam, & in omnibus iustitiam conseruandi.

Ad quartum dicendum, quod quia perpetuum non accipitur secundum durationem perpetuam actus voluntatis, non superflue additur, Constans. Ut sicut per hoc, quod dicitur, Perpetua voluntas, designatur quod aliquis gerat in proposito perpetuo iustitiam conseruandi: ita etiam per hoc, quod dicitur, constans, designatur quod in hoc proposito firmiter perseueret.

Ad quintum dicendum, quod iudex reddit quod suum est, per modum imperantis & dirigentis; quia iudex est iustum animatum, & princeps est custos iusti, ut dicitur in 7. * Ethic. Sed subditi reddunt quod suum est unicuique per modum executionis.

c. 6. a me. 10. 5.

Ad sextum dicendum, quod sicut in dilectione Dei includitur dilectio proximi, ut supra * dictum est: ita etiam in hoc quod homo seruit Deo, includitur quod unicuique reddat quod debet.

q. 25. a. 1

ARTIC. II.

Verum iustitia semper sit ad alterum?

319

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod iustitia non semper sit ad alterum. Dicit enim Apost. ad Rom. 7. quod iustitia Dei, est per fidem Iesu Christi. Sed fides non dicitur per comparationem vnus hominis ad alterum. Ergo neque iustitia.

sup 4. 57
art. 4. &
infr. a 8.
co. & ad
3. et vir.

¶ 2. Præterea, secundum * Aug. in lib. de moribus Heel. ad iustitiam pertinet ob hoc, quod seruit Deo, bene imperare cæteris, quæ homini sunt subiecta. Sed appetitus sensitivus est homini subiectus, ut patet Genes. 4. ubi dicitur, Subter te erit appetitus eius, scilicet

q. 2. a. 7.
ad 12.
* c. 15. et
ca med.
10. 10.

licet